

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Symbolica E Fabularum Umbris In Veritatis Lucem
Varia Ervditione Noviter evoluta**

Pexenfelder, Michael

Monachii, 1675

2. Sapientiæ comes Castitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68709)

contumelijs ac minis incesferent, subito in *picas* sunt versa, & quod Poëta canit:

Nunc quoque in alitibus facundia prisca remansit,
Raucaque garrulitas, studiũmque immane loquendi.

Ethica.

I. (a) Refertur hæc fabula in feminarum loquacitatem ac levitatem; quid enim notius, quàm *picas* garrulitas, & inquieta per ramos arborum defultatio? Sallustius de Sempronia Gracchorum matre: noverat psallere, saltare elegantius, quàm necesse est probæ. In quare multas imitatrices habet, quas juvat ad numeros, leviculos movere pedes, & viros fatigare saltando. Atque hæ volucres, hominum fidem! quot ubique pullos excludunt! in qua domo aut familia non est reperire ejusmodi *picas*, arrogantes, garrulas, saltatrices, convitiatrices? Juvenalis de harum inter se consortio:

Tot pariter pelues, tot tintinnabula credas
Pulsari,

Quibus verbis alludit ad *æs Dodonæum*, quod in Proverbium de loquacibus abiit. Tradunt enim, in nemore Dodonæ urbis, regionis Chaoniæ, vicino, Jovique sacro, duas columnas fuisse; in una quidem positam pelvim æneam: in altera pensile simulacrum pueri, flagellum æneum manu tenentis; quoties autem ventus vehementior flaret, factum esse, ut scutica impulsa crebrius lebetem feriret, isque percussus tintinnum redderet, totâ Silvâ resonantem. Hoc taxantur homines impendiò loquaces, præsertim femine, quas si verbulo tangas, continuo tam multiplici strepitu personat linguæ crepitaculum aut tintinnabulum, ut totis ædibus, imò plateis audiatur. Aliud ad hanc fabulam adagium pertinet: *Pica lusciniam*, scilicet provocat, quod in eos convenit, qui longè impares arte vel ingenio, audent peritos ac doctos in certamen vocare. De quo in Marſya egimus.

II. (b) Pulchrior à Musis tam doctrina, quàm eruditio petitur, quæ Cupidineis intactæ sagittis, perpetuam virginitatem colunt; nempe *Sapientia* & *Castitas* sorores sunt. Salomon in Prov. c. 7. *Dic Sapientia, soror mea es: & Prudentiam voca amicam tuam.* Est enim studium litterarum ac sapientiæ optimum remedium ad fugiendam libidinem, & castitatem servandam; quia mens occupata studio, non cogitat de ob-

R 3

scena

(a) *Feminarum loquacitas & levitas.* (b) *Sapientia comes castitas.*

scena voluptate, meliore oblectamento capta. Hinc Sapiens post verba hinc posita, subjunxit: *Vt custodiat te à muliere extranea, & ab aliena, qua verba sua dulcia facit.* Scilicet à pellaci voluptate. Notum est, quod de S. Gregorio Nazianzeno legitur; cui per visionem sese quasi amicas obtulerunt *Sapientia & Castitas*, specie duarum virginum sororum, quarum utriusque amore mirificè capiebatur; potuitque illud Salomonis meritò de se usurpare: *In amicitia illius (Sapientiae) delectatio bona, & in operibus manuum illius honestas sine defectione.* Sap. 8.

III. (c) Musæ se invicem manibus, velut ad choreas incundas, complexæ, sunt *Artes Liberales* inter se, tanquam *sorores* connexæ; Inde Musis hoc nomen mansit; quas aliqui volunt dictas, quasi *opus soras*, simul existentes, conjunctæ, ac sociatæ; hinc *Encyclopædia*, id est, scientiarum orbis seu circulus. Quod autem *hilaris*, & quasi choream ducentes, aut manibus instrumenta Musica tenentes fingantur ac pingantur, innuitur Voluptas ingenua, quæ ex litterarum studijs hauritur. Nam litteræ juvenibus sunt necessaria, senibus jucundæ: pauperibusopes suppeditant, opulentis adjungunt ornamentum: in rebus adversis solatio sunt, in secundis gloriæ: claro natis genere splendorem augment: obscuris origine, claritatis initium conciliant. De litterarum laudibus & jucunditate egregiè Muretus Orat. 2. Neque verò, inquit, pertimescendum est, ne aut labore frangantur, aut voluptatis irretiantur illecebris, qui ætatis suæ florem litterarum studijs dedicandum esse statuerunt. Tanta siquidem est oblectatio, paulatim acquirendâ cognitione rerum sese pascentis animi, ut, eâ qui perfruuntur, ab ijs neque laboris tœdium, neque avocantium voluptatum blanditiæ sentiantur. Itaque sapienter Poëtæ cum ceteros Deos omnes Veneris imperio subdidissent, in Minevam modò, & in studiorum præfides Musas nihil ei, nihil Cupidini juris esse voluerunt. Quanta autem voluptas ea, quæ discendo sentitur, major sinceriorque sit, vel illud indicio est, quòd aliarum, etiam qui illis plurimum tribuunt, satietatem tamen quandam esse, ac tœdium, confitentur; hujus ut quisque percepit plurimum, ita eam acriùs atque avidiùs concupiscit. Hæc vir ille doctissimus. Sensit hæc voluptatem Maro, qui 2. Georg.

Me verò primum *dulces* ante omnia Musæ,
 Quarum sacra fero, ingenti percussus amore,
 Accipiant, cœlique vices ac sidera monstrent.
 Quod eò explicare possumus, ut qui hoc studio afficiuntur, à blandis

(c) *Litterarum utilitas & oblectatio.*